त्ति दशरात्राच्च परं व्रतं भवति[1] द्वितीये यथोपदेशमहानीत्यभिप्लवेभ्यः (१.३) परतश्चतुरहः । सं° शतसुत्यं सत्त्रं प्र°तं भवति · चतुरहशब्देन त्रयस्त्रिकद्रुका महाव्रतं चेति[2] । सदोहविर्धानानि चक्रीवन्ति ॥३०॥ सं° [च°न्ति चक्रवन्ति] मञ्जूषादिवच्चक्रयुक्तानि भवन्ति यथा पुरुषैः प्रेरितानि चलन्ति ।

अभिप्रयायमभिषुण्वन्ति देशानपरोधेन[3] ॥३१॥ यात्रा-यात्राभिषवं कुर्वन्ति देशानपरोधेन प्रतिनिवर्तन्ते । सं° अहरहः[4] प्रत्यहमभिप्रयायाभिप्रयाय यात्रायात्राभिषुण्वन्ति सोमाभिषवं कुर्वन्ति · कथम् देशानुपरोधेन देशस्याभिषवस्थानस्यानुपरोधोऽबाधो देशानुपरोधः अभिगमनं कृत्वा पश्चात्स्वस्थानमागत्याभिषवः कार्यः । अहरहरभिप्लवेषु त्रिकद्रुकेषु वा ॥३२॥ वेति विकल्पः । सं° अभिप्रयायमभिषुण्वन्तीत्येतदभिप्लवेष्वेव[कर्तव्यम् न तद्व्यतिरिक्तेषु दशरात्रमहाव्रतत्रिकद्रुकप्रायणीयोदयनीयेषु अथवा त्रि°षु एवैतत्कर्तव्यम् नाभिप्लवदशरात्रमहाव्रतप्राय° । अभिप्लवाभ्यासेनाभिपूरणम् ॥३३॥ सं° प्रकृतिविहितानां सत्त्राणाम् [यदा चाभिप्लवाभ्यासो न सम्भवति तदा तस्यादितः पञ्च इत्याद्युपायः (१.८)] । सकृत्प्रयोगी दशरात्रः ॥३४॥ प्रकृतिविहितानामेष धर्मः । सं° द्वादशाहिको दशरात्रः स°गी भवति एकस्य सत्त्रस्य मध्ये [एकवारमेव प्रयुज्यते] । व्रतवन्ति सर्वजिद्दीक्षाणि ॥३५॥ सं° यानि महाव्रतसंयुक्तानि सत्त्राणि तानि सर्वजिद्दीक्षाणि भवन्ति [यथा सर्वजिति (२२. १. ४४-४५) चतुर्दिनाधिकं संवत्सरं दीक्षाः एकदिनाधिकं संवत्सरं वा संवत्सरं वा षण्मासान्वा] । सप्तदशरात्रादीनि त्रिंशदन्तान्येकऽएकान्नपञ्चाशद्रात्रे चाष्टादशदीक्षाणि पौर्णमासीप्रक्रमाणि ॥३६॥ स°दीनि रात्रिसत्त्राणि त्रि°नि एकान्न°त्रे च यानि व्रतवन्ति तान्यष्टादशदीक्षाणि पौ°माणि चैकऽइच्छन्ति एके यथाप्राप्तम् व्रतवच्चमात्रं[5] सर्वजिद्दीक्षता च । सं° सप्तदशरात्रादारभ्य त्रिंशद्रात्रपर्यन्तानि द्वे एकान्नपञ्चाशद्रात्रे च [ये महाव्रतवर्जिते प्रथमतृतीये विधृत्याञ्जनाभ्यञ्जनीयसंज्ञे] ·

---

१) ताण्ड्ये अस्यैव शतरात्रस्य दर्शनात् स्वबुद्ध्या शतरात्रद्वयकल्पनं निर्मूलमिति प्रतिभाति Deva. २) १ प्राय° २-४ त्रिकद्रु° ५-८८ चतुर्दशाभिप्लवाः ८९-९८ दशरा° ९९ महाव्र° १०० उदय° । ३) Thus KM. ३. शानुप° A. Ss. शामुप R. ४) Ss. and A. join अहरहः to this sûtra, not to ३२. ५) ? °वंतमात्रं K.